European Institute for Gender Equality

Frankrig indtager for første gang førstepladsen i ligestillingsindekset.

Ligestillingslovgivningen fungerer, men endnu ikke overalt ...

Frankrig har indtaget førstepladsen i EU's ligestillingsindeks og har dermed afløst Sverige, der har ligget i top siden 2013. Men i hele EU foregår fremskridtet mod ligestilling mellem kønnene i sneglefart, og dette års indeks viser, at fremskridt på ét område ikke opvejer manglende fremskridt på andre områder.

"Ligestilling mellem kønnene er godt for Europas konkurrenceevne, og det er pasning af høj kvalitet, der gør det muligt", siger Roxana Mînzatu, næstformand i Europa-Kommissionen med ansvar for sociale rettigheder og færdigheder, kvalitetsjob og beredskab. "Årets ligestillingsindeks viser vejen: forældreorlov, som begge forældre tager, og børnepasning, der er til rådighed, når familierne har brug for det, så alle kan bidrage med deres kompetencer til Europas bæredygtige vækst."

"Dette års ligestillingsindeks sender et klart budskab: Når Europa handler på ligestillingsområdet, ændrer borgernes liv sig, og det kan gå stærkt," siger Hadja Lahbib, EU-kommissær for ligestilling, beredskab og krisestyring. "Men vedtagelse af lovgivning er kun begyndelsen. Ægte ligestilling ses på lønsedlen, når en kvinde tjener det samme som sin mandlige kollega. Det kommer til udtryk derhjemme, når en far tager forældreorlov og er hjemme, når børnene skal i bad, og ikke kun når de skal i seng. Det er det Europa, jeg ønsker, at alle kvinder og mænd skal opleve, uanset hvor de bor."

"Frankrig viser, hvad der sker, når et land beslutter, at ligestilling mellem kønnene i magtpositioner er reglen og ikke undtagelsen", siger direktør for EIGE, Carlien Scheele. "Den barske sandhed er, at ét gennembrud ikke kan bære et helt indeks. Hvis Europa lagde samme beslutsomhed for dagen, når det gælder pasning, finansiering og uddannelse, ville vi ikke måle fremskridtene som brøkdele af et procentpoint. Der er desværre stadig lang vej igen."

Hovedkonklusioner

- EU opnår 64,5 procentpoint ud af 100 procentpoint, hvilket er en stigning på 0,9 procentpoint i forhold til sidste år og 5,6 procentpoint siden 2020.

- Frankrig (74,8) ligger nu foran Sverige (73,6), tæt fulgt af Danmark og Spanien. Cypern, Ungarn og Tjekkiet scorer lavest.
- Den hurtigste forbedring ses på området magt, med en stigning på 2,4 procentpoint i år og 13,1 procentpoint siden 2020. Det er imidlertid stadig det område, der scorer lavest med 42,9 point.
- Alle de øvrige områder er steget med mindre end ét procentpoint i løbet af det seneste år.
- Pasningsforpligtelserne er stadig ikke ligeligt fordelt. Kvinder arbejder færre fuldtidsækvivalente timer og står i højere grad for pasning end mænd. Omkring 41 % af kvinderne sammenlignet med 20 % af mændene, bruger mere end 35 timer om ugen på børnepasning.
- Retten til forældreorlov garanterer stadig ikke adgang til orlovsydelser.

Et spring i toppen

Frankrigs fremgang skyldtes et spring på 9 procentpoint i retning af ligestilling mellem kønnene på området magt. Frankrig er nu tæt på ligestilling mellem kønnene i regeringen, i bestyrelserne i de største virksomheder og i bestyrelserne i idrætsforbundene.

Frankrig står ikke alene. Siden 2020 har 15 andre medlemsstater forbedret deres resultat på området magt med mere end 10 procentpoint, hvilket skyldes, at flere kvinder er kommet ind i virksomhedsbestyrelser og har indtaget ledende stillinger inden for idrætten. I syv medlemsstater sidder kvinder allerede på mindst 40 % af bestyrelsesposterne i de største børsnoterede virksomheder, hvilket i høj grad skyldes lovgivningsmæssige kvoter. EU's direktiv om en mere ligelig kønsfordeling i børsnoterede selskabers bestyrelser fastsætter et mål om 40 % af bestyrelsesmedlemmerne eller 33 % af alle ledelsesmedlemmer.

A 0.9--procentpoint stigning i forhold til sidste år. Udviklingen foregår i sneglefart

Ser man bort fra magt, er billedet langt mindre opmuntrende. Der er sket visse fremskridt i retning af ligestilling mellem kønnene, men tempoet er ved at aftage. De årlige stigninger er faldet til under ét procentpoint siden 2023.

Viden er faldet i 11 medlemsstater siden 2020, da kvinder og mænd fortsat vælger forskellige studieretninger.

Fremskridtene på sundhedsområdet er stort set gået i stå.

Og magt er på trods af de fremskridt, der er gjort, fortsat det svageste område: 15 medlemsstater opnår stadig under 40 point. Reel ligestilling ville ligge på 100.

Fremskridtene sker også i forskellige tempi i medlemslandene. Sammenlignet med EU-gennemsnittet i det seneste årti kan de inddeles i to overordnede mønstre, som begge omfatter lande, der ligger både over og under EU-gennemsnittet:

- **Opadgående konvergens:** Tjekkiet, Tyskland, Estland, Grækenland, Italien, Litauen, Luxembourg, Malta, Østrig, Polen, Portugal, Finland og Sverige har forbedret deres resultater i ligestillingsindekset og samtidig indsnævret forskellen i forhold til EU-gennemsnittet.
- **Opadgående divergens:** Belgien, Bulgarien, Danmark, Irland, Spanien, Frankrig, Kroatien, Cypern, Letland, Ungarn, Nederlandene, Rumænien, Slovenien og Slovakiet har også forbedret deres resultater, men i et tempo, der har øget afstanden til EU-gennemsnittet.

Pasning: Et enormt potentiale for forbedring

Hvis magt viser, hvad der kan opnås med målrettede tiltag og lovgivning, viser pasning, at der stadig er lang vej igen.

Det at have børn har stadig indflydelse på, hvem der udfører hovedparten af det lønnede arbejde. Blandt par med børn arbejder fædrene i gennemsnit, hvad der svarer til 92 % af et fuldtidsjob. Mødre arbejder, hvad der svarer til 68 %. Denne forskel på 24 procentpoint viser, at mange flere mødre arbejder på deltid.

Pasning i hjemmet fortæller den anden side af samme historie. I hele EU bruger to ud af fem mødre (41 %) mere end 35 timer om ugen på børnepasning. Det gør kun halvt så mange fædre (20 %).

Danmark viser dog, at det ikke behøver at være sådan. Danmark er den eneste medlemsstat, hvor der ikke er kønsforskelle inden for fultidsbørnepasning.

Kun én ud af fem danske mødre bruger mere end 35 timer om ugen på børnepasning. Det er det samme som for danske fædre. Danmark er desuden en af kun seks medlemsstater, hvor der ikke er ventetid mellem afslutningen af den velbetalte forældreorlov og en garanteret plads i en daginstitution.

Forældreorlov kan ændre børnepasningsmønstrene, men kun hvis fædrene gør brug af den.

Kvinder udgør stadig 74 % af dem, der tager forældreorlov, i de 15 medlemsstater, hvor der foreligger tal for 2024, og mange fædre tager kun den minimale orlov. Lønnen er den afgørende faktor.

At være berettiget til orlov er ikke det samme som at være garanteret løn i perioden: 18 % af kvinderne og 13 % af mændene i alderen 20 til 49 år ville ikke modtage ydelser, hvis de tog forældreorlov.

Da Sverige i 1995 indførte fire ugers forældreorlov til fædre med en ydelse på 75 til 80 % af indtægten, steg fædrenes udnyttelse af forældreorloven fra 3 % til 60 %.

Det er en gevinst for alle, når fædre tager orlov: mødre, fædre og børn får mere tid til at opbygge stærkere bånd. En undersøgelse i Sverige har vist, at hver måned, en far er på forældreorlov, har større betydning for moderens senere indtjening, end hvis hun selv tager en måned mindre.

Ligestilling mellem kønnene er en drivkraft for bæredygtig vækst

EIGE's forskning viser, at en forbedring af ligestillingen mellem kønnene kan øge EU's BNP pr. indbygger med 6,1-9,6 % inden 2050, hvilket repræsenterer en værdi på 1,95-3,15 bio. EUR og skabe 10,5 mio. flere arbejdspladser. Samme undersøgelse viser, at det giver bedre resultater at tackle alle former for kønsulighed samlet set end at tackle dem én for én.

Området magt er fortsat EU's største udfordring, når det gælder ligestilling mellem kønnene. Men som dette års indeks viser, er det også et område, hvor lovgivningen kan have en reel indvirkning – hurtigt. Opgaven er nu at sikre samme beslutsomhed på alle andre områder.

Download Ligestillingsindekset 2026 og del resultaterne for at bidrage til den nationale politiske debat og sætte skub i indsatsen:

https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/gender-equality-index-2026-making-parental-leave-work